

244

József Attila nevével — a műveltségért

Ifjúsági szövetségünk, megalakulása óta nagy figyelmet fordít arra, hogy minél több fiatallal kedveltesse meg a rendszeres olvasást, az ismeretszerzés egyik legfontosabb forrását. Ezt a célt szolgálja a KISZ József Attila olvasómozgalma, amely az utóbbi években kedvelt, népszerű formájává vált a művelődésnek, az alapszervezetek kulturális tevékenységének. Néhány kérdést intéztünk DOBOS PIROSKA elvtársnőhöz, a Fővárosi Szabó Ervin kerületi könyvtárak osztályvezetőjéhez, és megkértük, mondja el, hogy véleménye szerint milyen eredményeket ért el az olvasómozgalom és a jövőben hogyan tehetjük még hatásosabbá? Az alábbiakban közöljük Dobos elvtársnő válaszait.

Milyen segítséget nyújt véleménye szerint a KISZ József Attila olvasómozgalma a könyv megszeretetéséhez, a rendszeres olvasás kialakításához?

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi könyvtári hálózatában mintegy 30 ezer KISZ korosztályú fiatal olvas, sok középiskolás, egyetemi hallgató, ipari tanuló, fiatal szakmunkás, értelmiségi. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy e fiataloknak a lehető legtöbb segítséget adjuk a könyvtár eszközeivel világnézetük formálásához, általános és szakmai műveltségük növeléséhez; ahhoz, hogy sokoldalú, az élet ezer kérdése iránt érdeklődő, az igaz ügyért harcolni kész emberekké váljanak. A KISZ-szervezetek az olvasómozgalom szervezésével lényegében azt kívánják elérni, hogy minél több fiatal olvasson, mégpedig nem akármit és nem akárhogyan. Ez a célkitűzés az, amelynek révén a fiatalokkal való könyvtári foglalkozásnak elválaszthatatlanul össze kell fornia az olvasómozgalommal.

Amikor a KISZ-alapszervezetben első mozgalmi feladatul adják a fiatal, még talán nem is KISZ-tag számára az olvasómozgalomban való részvételt — különösen, ha még nem olvasó fiatalról van szó —, új világot tárnak fel előtte. A könyv megszeretetésének ez az első fázisa mozgalmi feladattá emeli az olvasást, a kulturálódást.

Az olvasás útján szerzett élmények megvitatása — a könyv megszeretetésének újabb fázisa, amely a rendszeres olvasás kialakításához vezet. Ki ne is-

merné azt a lelkiállapotot, amikor egy-egy mű elolvasása után az író mondani-valójáról, a mű szerkezetéről, a hősök jelleméről valakivel feltétlenül beszél-
ni kell. Miért kellett meghalnia Davidovnak is, Nagulnovnak is *Solohov: Feltört ugar c. regényében?* Mond-e valamit a mai fiatalnak *Mikszáth: Különös házasság c. műve?* Mit bizonyít *Maltz: Tüzes nyíl c. alkotása?* A József Attila olvasómozgalom révén lehetséges a KISZ-szervezetekben olyan légkört kialakítani, hogy ezek és az ehhez hasonló kérdések rendszeresen napirenden legyenek, hogy az alapszervezetek kielégítsék a fiatalok természetes igényét, kicsérélhessék az elolvasott művekből nyert élményeket. Ez a légkör kiválóan alkalmas a könyvek megszeretetésére, a rendszeres olvasás kialakítására.

A mozgalom kijelölt könyvei iránymutatásul szolgálnak a könyvek rengetegében még eligazodni nem tudó fiataloknak. Ez biztosítja, hogy a fiatalok ne akármit olvassanak, hanem gondosan válogatott, művelődésüket, szórakozásukat egyaránt szolgáló műveket. A bronz-, ezüst-, és arany-fokozat elnyerésének követelményei lehetőséget adnak arra, hogy egy-egy fiatal két-három éven keresztül a mozgalom keretében olvasson. Ez elegendő a cél eléréséhez, mert két-három évi rendszeres olvasás, az olvasmányélmények megszilárdulása után egyébként egészségesen fejlődő fiatalnak életszükségletévé válik az olvasás: mozgalom nélkül is igényli az ismereteinek növelé-

IFJÚ KOMMUNISTA

761 OKT

séhez, élményeinek szaporításához és a szórakozásához szükséges könyveket. Biztosítanunk kell, hogy ez az igény magas fokon nyerjen kielégítést.

Hogyan látja az olvasómozgalomban a KISZ-szervezetek és a könyvtárak szerepét?

Az olvasómozgalom lényegének tekintem azt, hogy közös feladat: KISZ-szervezeteké, könyvtáraké, iskoláké, üzemek, intézmények vezetőié. Ez utóbbit nem véletlenül említtem, hiszen a fiatalok jelentős része már dolgozik, nevelésükben tehát nemcsak a családnak, a mozgalomnak, a könyvtárnak, hanem — és nem utolsósorban — az intézmények, üzemek vezetőinek, kollektíváinak is részt kell vállalniuk. Ha ez így van, akkor a fiatalok olvasása, a mozgalomban való részvétele, az itt szerzett élmények az üzem, intézmény, a felnőtt társadalom számára sem lehetnek közömbösek.

Természetes azonban, hogy elsősorban a KISZ-szervezetekre és könyvtárakra hárul a legnagyobb feladat. Mind a KISZ-szervezeteknek, mind a könyvtáraknak elhatárolható, meghatározható a szerepük, ugyanakkor átfedések és keresztezések egész sorával találkozunk. Meggyőződésem, hogy ezek előnyére válnak a mozgalomnak. Mire gondolok? Ki szervezze az olvasómozgalomba jelentkezőket? Természetesen elsősorban a KISZ — mégpedig az alapszervezetek állandó, folyamatos munkáját jelentse ez. Olyan feltételeket kell teremteni, hogy a mozgalomban mindig jelentkezhessenek és bármikor beszámolhassanak az olvasottakról.

Továbbá azt is jelenti, hogy a jelentkezés és beszámolás között a fiatal nem marad egyedül: folyamatosan érdeklődnek olvasmányai iránt, alkalmat teremtenek olvasmányélményeinek megvitatására, ösztönzést adnak a rendszeres olvasáshoz. A fiatal természetesen olvashat és részt vehet a mozgalomban akkor is, ha nem könyvtártag. Az esetek túlnyomó többségében azonban előnyösebb, sőt esetleg egyedüli megoldás, ha könyvtári tagként biztosítják számára a mozgalom könyveit. Ebből következik, hogy a KISZ-szervezetek és a könyvtárak kapcsolatának éppen olyan folyamatosnak, rendszeresnek kell lennie, mint amilyen folyamatos és rendszeres a KISZ-szervezetekben az olvasómozgalommal való foglalkozás.

Sőt, e téren a KISZ-szervezetek jogosan várnak bizonyos kezdeményező lépéseket a könyvtáraktól. Feltétlenül szükséges, hogy a könyvtárosok részéről folyamatos legyen az érdeklődés, a könyvtári tapasztalatok közlése, a figyelemfelhívás.

Világosan látni kell azonban, hogy mindez nem helyettesítheti a KISZ-szervezetek aktív munkáját. Az olvasómozgalom — mozgalmat kell hogy jelentsen, s ezt csak mozgalmi szerv biztosíthatja! Az olvasómozgalomra azonban nemcsak a KISZ-alapszervezetek hívhatják fel a figyelmet, hanem azok a könyvtárak is, ahol sok ezer fiatal olvas már, s ahol naponta új és új fiatal olvasók jelentkeznek, olyanok, akik a mozgalomról mit sem tudnak, s a KISZ-szervezetekkel sincs semmiféle kapcsolatuk. Ezeknek a fiataloknak a könyvtárban kell az olvasómozgalom feltételeit, előnyeit ismertetni, s javasolni, hogy keressék meg üzemük, iskolájuk KISZ-szervezetét, vegyenek részt az olvasómozgalomban.

A főváros kerületi könyvtárainak többségében külön nyilvántartják a mozgalomban részt vevő olvasókat, s törekszenek a legtöbb segítséget adni számukra. Néhány könyvtárunkban „Fiatalok baráti köre”, „Ifjú olvasók klubja” működik, s itt is számontartják a mozgalom követelményeit. A könyvtárak napi munkájának részét képezi az olvasmányélmények megvitatása egyes olvasókkal és csoportosan. Így fedi át, így keresztezi egymást a KISZ-szervezetek és a könyvtárak olvasómozgalmi munkája.

Ami a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központját illeti, sokféle módon segíti a KISZ-szervezeteket és a könyvtárakat az olvasómozgalom népszerűsítése, fejlesztése érdekében. Már az elmúlt évben elkészült és valamennyi könyvtárunkban megtalálható a József Attila olvasómozgalom albuma, amely a kötelező olvasmányokat tartalmazza. Folyamatban van az album kiegészítése. Ezzel egy időben a KISZ Budapesti Bizottsága számára, a mozgalom népszerűsítését szolgáló színes plakátot jelentettünk meg 3000 példányban. Több alkalommal adtunk szóbeli és írásbeli útmutatást a kerületi könyvtárak munkatársainak, sőt egy alkalommal a KISZ Budapesti Bizottságával közös tapasztalatcserét is tartottunk a kerületi

KISZ-vezetők és könyvtárosok számára. A kerületi KISZ-bizottságok felkérésére több előadást tartottunk a mozgalom jelentőségéről és a beszámolás formáiról.

Az olvasmányokról szóló beszámolás milyen formáit tartja a legcélszerűbbeknek?

Úgy gondolom, nem lehet egyetlen formát sem a legcélszerűbbnek kikiáltani anélkül, hogy figyelembe vennénk: *kik akarnak beszámolni és kik vezetik a beszámoltatást.* Fontos azonban hangsúlyozni, hogy semmiképpen se legyen a beszámoltatásnak vizsga jellege, ugyanakkor érezze a fiatal, hogy megmutathatja mindazt, amivel a mozgalom révén gazdagodott — s gazdagodjon a beszámoló alkalmával is. A legkülönbözőbb játékos formák (szellemi lottó, totó, dupla vagy semmi stb.) mellett a könyvtárakban egyes könyvek alkalmi megvitatását egy-egy olvasóval éppen úgy elfogadhatónak és helyesnek tartom, mint a nagyobb szabású ankéton való aktív részvétel nyugtázását, beszámolásként való elfogadását. A beszámoló formáiról egyébként a közelmúltban módszertani útmutató jelent meg Mikó Zoltán, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi könyvtárak osztályvezetőhelyettese összeállításában. Reméljük, hogy az útmutatót hasznosan fogják forgatni a József Attila olvasómozgalommal foglalkozó KISZ-vezetők és könyvtárosok.